

A. Μαδαμόπουλος «Της Αριάδνης του χιτώνες και ζωστήρες».

Παρουσίαση της Υπαπαντή Ζουρούδη-Κούτρα.

Ο γνωστός σε όλους μας Αναστάσης Μαδαμόπουλος, φιλόλογος, συγγραφέας, λογοτέχνης και εικαστικός, μας εντυπωσίασε κι εφέτος με το νέο του βιβλίο, που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Εναστρον» με τίτλο «Της Αριάδνης του χιτώνες και ζωστήρες».

Ο τίτλος παραπέμπει στον γνωστό μύθο της Αριάδνης, της πρώτης μυθολογικής υφάντρας, που βοήθησε με τον διάσημο μίτο της τον Θησέα να σκοτώσει τον Μινώταυρο και να απαλλάξει την Αθήνα από την υποταγή στη Μινωική Κρήτη. Ο ελκυστικός τίτλος του βιβλίου, γραμμένος με κόκκινα γράμματα μέσα σε λευκή ετικέτα πάνω στο μαυροκόκκινο σχέδιο υφαντού κλιμιού που κοσμεί το εξώφυλλο του βιβλίου, προβάλλει εμφατικά στην πρώτη σειρά τη φράση «Της Αριάδνης του» και έπονται σε δεύτερη σειρά με μικρότερα γράμματα «χιτώνες και ζωστήρες».

Το στήσιμο του τίτλου, ωστόσο, και η κτητική αντωνυμία «του» ενημερώνουν ήδη τον αναγνώστη ότι δεν πρόκειται ακριβώς για την Αριάδνη του μύθου, αλλά για μια Αριάδνη «του», δηλαδή μιαν Αριάδνη «πεποιημένη» από τον δημιουργό του έργου, τον Αναστάση Μαδαμόπουλο. Η Αριάδνη του Μαδαμόπουλου είναι μια μυθιστορηματική προέκταση της Αριάδνης του μύθου που διατηρεί αρκετά από τα μυθολογικά της χαρακτηριστικά, αλλά ενανθρωπίζεται, γίνεται πρωταγωνίστρια στη μυθοπλασία του συγκεκριμένου έργου, και βοηθά τον συγγραφέα να επιτύχει τους ιδιαίτερους συγγραφικούς του στόχους.

Όλη η αφήγηση είναι μια εξιστόρηση των περιπετειών της νέας αυτής Αριάδνης. Η «Αριάδνη του», σύμφωνα με την λογοτεχνική πραγματικότητα του βιβλίου, αρνείται τον Όλυμπο και τη θεϊκή μακαριότητα, την οποία απολάμβανε ως λατρεμένη σύζυγος του Διονύσου, μετά την προδοσία του Θησέα στη Νάξο. Κουρασμένη από την ανία της ολύμπιας αταραξίας αποδέχεται «με ενθουσιασμό το ανατρεπτικό και σκανδαλώδες σενάριο» του δημιουργού της και ξεκινά σε αυτό το βιβλίο ένα συναρπαστικό ταξίδι στη ζωή και τη γνώση των βροτών! Η Αριάδνη του θέλει να μάθει! Δεν την ενδιαφέρει αν πάθει! «Συνειδητοποίησε ότι δεν της είχε δοθεί η ευκαιρία να γνωρίσει την υπόλοιπη Ελλάδα και τον ευρύτερο ελληνισμό. Σκέφτηκε να ταξιδέψει σε τόπους ελληνικούς με μακραίωνη ιστορία και παραδόσεις μεταγενέστερες της ολύμπιας ζωής της. Την ενδιέφερε η εξέλιξή τους. Η γλώσσα τους, τα ήθη και τα έθιμά τους, οι χοροί τους, οι τέχνες τους. Πιο πολύ απ' όλες όμως η Υφαντική.»

Η Υφαντική εκτός από τέχνη ταυτισμένη με την Αριάδνη είναι και αγαπημένη ενασχόληση του Τάσου. Ο Τάσος για είκοσι και πλέον χρόνια τη μελετά, την ερευνά, την εξασκεί, πειραματίζεται, υφαίνει και εκθέτει σε δημόσιες εκθέσεις τα υφαντά του. Η μυθοπλασία που εμπνεύστηκε για το

βιβλίο αυτό τον βοηθά να καταθέσει την αποθησαυρισμένη πληροφορία, τη γνώση και την προσωπική του εμπειρία με λογοτεχνικό τρόπο ευχάριστο και ενδιαφέροντα για τον αναγνώστη. Το χρώμα στις 291 σελίδες του βιβλίου δίνουν οι πολλές έγχρωμες φωτογραφίες των υφαντών του, που εκτός από αισθητική ευχαρίστηση προσφέρουν και μια εικόνα για τις υφαντικές επιδόσεις και τις υφαντικές καινοτομίες του δημιουργού.

Ο αναγνώστης σε όλο το έργο ακούει τη φωνή ενός παντογνώστη αφηγητή να του περιγράφει σε γ' γραμματικό πρόσωπο τις περιπέτειες της « Αριάδνης του» ανά τον κόσμο και τον χρόνο. «Η Αριάδνη του ζει περισσότερες από μια ζωές. Πολλές διαδοχικές ή κατά συστάδες, ταυτόχρονες μέσα σε εναλλασσόμενα σκηνικά των μυθιστορηματικών χαρτών».

Ο αφηγητής παρακολουθεί παράλληλα όμως και τη δράση του ίδιου του συγγραφέα ο οποίος με τη συνθηματική ονομασία Α.Μ. μετέχει ως δρων πρόσωπο στην ιστορία, πάντα σε άμεση σύνδεση με την Αριάδνη άλλοτε συμβουλεύοντάς την, άλλοτε κατευθύνοντάς την και άλλοτε παρεμβαίνοντας, για να σχολιάσει με στοχαστική διάθεση θέματα για την τέχνη, τη ζωή, τον θάνατο, τη φιλοσοφία, τον άνθρωπο. Ο ρόλος δευτεραγωνιστή, που επεφύλαξε για τον εαυτό του, δεν μας πείθει, καθώς αυτός αναδεικνύεται ο ιθύνων νους των εξελίξεων.

Η Αριάδνη του «άρχισε το συναρπαστικό πολυετές ερευνητικό και εκπαιδευτικό, θα έλεγα, ταξίδι της από τις μικρασιατικές κοινότητες της Μαύρης Θάλασσας και του Ευξείνου Πόντου». Το ταξίδι της καταγράφεται περιληπτικά στους τίτλους των 17 επιμέρους κεφαλαίων του βιβλίου:

- Από τη Μικρά Ασία στην Ηπειρωτική Ελλάδα
- Πυργί Χίου
- Στη σκιά του περιστερώνα, σκιά του Γιαννούλη Χαλεπά
- Μούσα του δημιουργού της στη Σύμη
- Στην Κρήτη με ενδιάμεσους σύντομους σταθμούς
- Αθήνα: επίσκεψη στον άλλοτε ματαιωμένο προορισμό
- Στην Αίγυπτο: ύφανση και γραφή
- Μια νύχτα στην Υποσαχάρια Αφρική
- Αναζητώντας στον κόσμο άντρες υφαντές
- Ανάδρομη κίνηση στον δρόμο του μεταξιού|
- Ανάδρομη κίνηση στον δρόμο του μεταξιού ||
- Με τις παιδικές μούμιες των Άνδρων
- Στη Γουατεμάλα την Ημέρα των Νεκρών

- Συντροφιά με τη Βιολέτα Πάρα
- Επτά αιώνες μαθητείας σε ευρωπαϊκά εργαστήρια ταπισερί
- Στον διαδικτυακό αργαλειό
- Στη Σύμη πάλι

Η Αριάδνη ταξιδεύει και μαθαίνει! Και μαζί με αυτή μαθαίνει και ο αναγνώστης! Κατευθύνεται όπου και όποτε υπάρχει Υφαντική, αλλά και ενδιαφέρουσα πολιτιστική δράση την οποία ή τη βιώνει ή την πληροφορείται από τον Α.Μ., για τον οποίο ο αφηγητής κάνει καίριες παρεμβάσεις στην αφήγηση με διαφωτιστικές πληροφορίες, παρένθετες ιστορίες, χρονικά, αναλύσεις και σχολιασμούς.

Στη Νάξο συναντά τον Γιαννούλη Χαλεπά. Στη Χίο μελετά τον γεωμετρικό διάκοσμο στις προσόψεις των σπιτιών στο Πυργί. Στη Σύμη ενισχύει τις πολιτιστικές δραστηριότητες της Π.Ε.Υ. στις δεκαετίες του '60 και '70 και γνωρίζει τον Κώστα Φαρμακίδη, τη σύζυγό του Τζένη και τον Κοκκιμίδη Πατατούκο. Στις Πυραμίδες των Φαραώ στην Αίγυπτο η Αριάδνη συνειδητοποιεί τη σχέση ζωγραφικής, γραφής και υφαντικής. Στην Ασία παρατηρεί εκστατική την εκπληκτική κίνηση των ζωγραφικών εικόνων στα περσικά χαλιά και τα διαχωρίζει εύκολα από τα αρμένικα, τα καυκασιανά και τα νομαδικά. Στις Ινδίες γοητεύεται με τα σταμπωτά βαμβακερά. Στην Κίνα εκπλήσσεται από τα περίτεχνα κινέζικα μεταξωτά και εντυπωσιάζεται από την επινοητικότητα των μοναχών να μεταφέρουν την καλλιέργεια του μεταξοσκώληκα στο Βυζάντιο το 554μ.Χ, κρύβοντας τα αυγά του μέσα στα μπαστούνια τους. Στην Ιαπωνία μυείται στην μίνιμαλ αισθητική του τόπου που και σήμερα πρεσβεύουν και προβάλλουν παγκοσμίως οι μεγάλοι Ιάπωνες σχεδιαστές μόδας Kenzo, Miyake, Yamamoto.

Τα ταξίδια στην Αμερικανική ήπειρο της ανοίγουν νέα παράθυρα στη γνώση και επιφυλάσσουν νέες εκπλήξεις! Στις Άνδεις γνωρίζει τα guiru(κιπου) τη νημάτινη γραφή με κόμπους και αναστατώνεται από τη συνήθεια των Ινκας να θυσιάζουν νεαρά κορίτσια, για να τους εξασφαλίσουν την αθανασία! Το τελευταίο της ταξίδι μάλιστα γίνεται για να γνωρίζει τη Βιολέτα Πάρα, μουσικό, τραγουδίστρια, υφάντρα, ακτιβίστρια και ηρωίδα της Χιλής.

Όταν επιστρέφει στην Ευρώπη, μαθητεύει στα μεγάλα υφαντικά κέντρα των ταπισερί, των ιστορημένων ταπήτων. Το 1850 είδε στα εργαστήρια του Beauvais το θαύμα των σαράντα στημονιών ανά ίντσα, που εξασφάλιζαν την απαραίτητη πυκνότητα, ώστε η ταπισερί να δείχνει ελαιογραφία! Τον 20ο αι θαύμασε την νεωτερικότητα των ταπήτων της πρωτοπόρου Annie Albers, παρακολούθησε μαθήματα του Paul Klee και γοητεύτηκε από την προσωπικότητά του. Κι όσο περνάν τα χρόνια η αρχική της επιφύλαξη απέναντι στα ψηφιακά υφαντά αίρεται, και εμβαθύνει στο νέο είδος.

Όσο προχωρεί η ανάγνωση ο αναγνώστης διαπιστώνει ότι ο συγγραφέας υφαίνει την ιστορία του με στημόνι την Υφαντική, υφάδι τη ζωή και τα ενδιαφέροντά του μένοντας ανοιχτός στον κόσμο και στις ιστορίες άλλων σημαντικών ανθρώπων που τον εντυπωσίασαν και τον καθόρισαν. « Στις μετακινήσεις της ο μίτος της Αριάδνης συναντιέται με τους μίτους άλλων ανθρώπων, διαπλέκεται με αυτούς και εμπλουτίζει τη δική της μονόχορδη ιστορία ... Όλες μαζί οι περιδινούμενες ιστορίες συντελούνται μέσα στο ατέρμον σφονδύλι του σύμπαντος, όπως οι πλανήτες στο ηλιακό σύστημα ή τα συστήματα μέσα σε γαλαξία ή οι γαλαξίες σε γαλαξιακά νέφη. Η Αριάδνη του με τις ενέργειές της λειτουργεί ενωτικά συμφιλιώνει τα αντίθετα μικραίνει τις αποστάσεις ζευγαρώνει το παρόν με το παρελθόνεναλλάσσοντας ρυθμικά κόσμους «εν δυνάμει» και κόσμους «εν ενεργεία».

Τι είδος είναι τελικά αυτό το πεζογράφημα; Παρά τον όγκο των αυτοβιογραφικών στοιχείων, κλασική αυτοβιογραφία δεν μπορεί να χαρακτηριστεί, γιατί ελλείπει η τριπλή ονομαστική ταύτιση συγγραφέα, αφηγητή, πρωταγωνιστή. Ούτε ως αυτομυθοπλασία, καθώς τα γεγονότα δεν είναι αμιγώς πραγματικά. Ούτε και ως επιστημονική μελέτη για την υφαντική, γιατί είναι μυθοπλασία. Ίσως μυθιστόρημα με χαλαρή πλοκή; Διαπιστώνω ότι ο Μαδαμόπουλος και στο έργο αυτό κατά τη συνήθη του τακτική αναμειγνύει ετερογενή στοιχεία και δημιουργεί δικό του υβριδικό είδος πεζογραφίας, γιατί θέλει να χωρέσει στην πολλαπλότητα του νέου του είδους την πολυπρισματική δράση του, την πολυσχιδή του προσωπικότητα και μια ολιστική θέαση του κόσμου και της ζωής. Την Αριάδνη του την ερμηνεύει ο κάθε αναγνώστης διαφορετικά κι αυτή είναι και η γοητεία της λογοτεχνίας!

Ο λόγος του Μαδαμόπουλου είναι γοητευτικός και τα ελληνικά που χαίρεσαι να διαβάζεις είναι η γλώσσα του έργου. Όσο η ανάγνωση διαρκεί ο αναγνώστης απολαμβάνει τη φιλολογική ευαισθησία στη χρήση του λόγου. Εδώ συνδυάζεται η ακριβολογία του φιλόλογου και η αισθαντικότητα του λογοτέχνη. Αρμονικά συνυπάρχουν οι λόγιες και οι λαϊκές λέξεις, τα μακροπερίοδα και η προφορικότητα. Ο Μαδαμόπουλος έχει μια αδυναμία στις συγκρίσεις. Οι αφηγηματικές συνδέσεις συχνότατα επιτελούνται με τη μέθοδο ομοιότητες – διαφορές και ή εντάσσονται στην αφήγηση ως μυθιστορηματικό υλικό πλήθος πληροφορίες για υφαντά, υφαντές, τεχνικές, εκθέσεις, δημιουργούς, δημιουργήματα ή παρατίθενται αυτούσια διακειμενικά στοιχεία. Η πλημμυρίδα των γνώσεων δεν τιθασεύεται εύκολα!

Ο Μαδαμόπουλος είναι ποταμός!

Αφήστε τον να σας παρασύρει!

Καλή ανάγνωση!

Υπαπαντή Ζουρούδη-Κούτρα

Η ΑΡΙΑΔΝΗ ΤΟΥ – ΜΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΥΤΟΠΡΑΓΜΑΤΩΣΗΣ

(Της Ειρήνης Διαλεχτής Κουρομιχελάκη)

Η Αριάδνη του... ο Αναστάσης της... Η αγάπη τους... είναι προαιώνια, προϋπάρχει αυτών... είναι η αγάπη της θνητότητας για τη ζωή, η αγάπη του πνεύματος για την ανάστασή του. Περιδιαβαίνοντας τις σελίδες της *Αριάδνης του*, ακούμε το θρόισμα του αγαπητικού τους διαλόγου, το τραγούδι τους που μιλά για την αγάπη και να, πάει κάπως έτσι:

(τραγούδι, κρητική μαντινάδα)

Ποιά είναι η Αριάδνη του; Είναι μήπως οι πολλαπλοί εαυτοί του; Οι αλληλοσυγκρουόμενες πλευρές του που μέμφονται η μία την άλλη αλλά, χάρη σε εκείνη, συγχωνεύονται σε έναν ενιαίο, αδιάσπαστο εαυτό; Υπό αυτήν την έννοια, η *Αριάδνη του* είναι ένα μέσο πλήρωσης του ψυχικού οργάνου καθώς γίνεται το μέσο συμφιλίωσης των επιμέρους πλευρών του. Είναι η ίδια η εσωτερική διεργασία της αυτοπραγμάτωσης του συγγραφέα. Ο αφηγητής μας είναι παντογνώστης (ψυχοθεραπευτικά θα τον χαρακτηρίζαμε παντοδύναμο ως προς την αίσθηση εαυτού) αλλά ταυτόχρονα σε παντελή άγνοια για τον εαυτό του, μηδενικής αυτεπίγνωσης, παντογνώστης αφηγητής που δεν ξέρει γιατί εγκαταλείπεται (εδώ αίρεται και η αυταπάτη της παντοδυναμίας) από την *Αριάδνη* που παραδόξως και κόντρα σε όλα τα προηγούμενα συμπεριφορικά της μοτίβα, με μια ανατροπή θαυμαστή, από ψυχαναλυτικής απόψεως, εγκαταλείπει πρώτη φορά εκείνον ενώ πάντα την εγκατέλειπαν. Εγκαταλείπει λοιπόν για να διδάξει τον συγγραφέα της, και εκείνος εμάς, πως η κάθε ματαιώση κρύβει και μια νέα δυνατότητα εξέλιξης.

Τι είναι αλήθεια η *Αριάδνη του*; Ένα φιλοσοφικό δοκίμιο οντολογικού αδιεξόδου που τελικώς φωτίζει την έξοδο; «-Δεν υπάρχει αθανασία, μονάχα ευφάνταστες παραχαράξεις της...», μας λέει ο Συγγραφέας. Ή μήπως είναι μια δοκιμή αυτοανάλυσης υπαρξιακής –σχεσιακής προσέγγισης; Μήπως η *Αριάδνη του* είναι το φιλοσοφικό του πρόσχημα για να αναμετρηθεί γενναία με την απόγνωση της αναπόφευκτης ανυπαρξίας του; (Αιθεροβατεί και σωρεύει όχι λάσπη με σκόνη αλλά νήματα από μπαμπάκια που σχηματίζουν το σύννεφο της αιθεροβασίας του και τα ξηλωμένα είναι για την *Αριάδνη του* ό,τι πιο πολύ αγαπάει σε αυτόν τον κόσμο επειδή την παραπέμπουν στο Μίτο που την συνδέει με τον διαλεχτό της). Όμως εδώ διαφαίνεται και η εξής αντιστοιχία: Ό,τι ξηλωμένο είναι και το αγαπημένο του ίδιου του συγγραφέα επειδή στη ζωή του επιλέγει να είναι ο χτίστης κ όχι ο γκρεμιστής, επειδή δυνητικά στο ξηλωμένο ενυπάρχει μια πρόκληση για εκείνον, στην οποία πάντα, πρόθυμα και αγέραστα, ανταποκρίνεται. Ανταποκρίνεται για να αποκαταστήσει την ύφανση, να ενώσει τους αρμούς, τους δεσμούς, να συνθέσει, να σχετιστεί, να συνδέσει και πάλι τα αποσυντιθέμενα/αγαπημένα.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι εν τέλει, η *Αριάδνη του* είναι η αυτοβιογραφία της προσωπικής του μνήμης (με συμβάματα, γενόμενα και μη, στον εξωτερικό κόσμο, αλλά και με αυτά που συντελούνται εντός του καθώς, τα τελευταία, πλεονάζουν στο κείμενο). Είναι φορές που, αναγνώστης ή συγγραφέας, μπορεί να αναρωτιέται σαν ένας άλλος Πεσσόα «-Σε ποιά ζωή να έχουμε ζήσει άραγε; Την πραγματική ή αυτή που φανταστήκαμε; Και ποια (είναι) η πιο αληθινή;» Έτσι, μας δίνεται η ευκαιρία να γνωρίσουμε τη δική μας αυτοβιογραφία. Τέλος, η *Αριάδνη του*, είναι μια μέθοδος συστηματικής αυτοθεραπείας που δε στερείται ψυχοθεραπευτικού βάθους και αξίας. Η *Αριάδνη του*, όχημα, με το οποίο πολυμερίζονται τα διάφορα ego state μας και από τους πολλούς συντετριμμένους εαυτούς, μας οδηγεί με το νήμα της, στο συγκέρασμα, στο συνταίριασμα, στην εσωτερική ισορροπία, στο ενιαίο και αδιαίρετο, "συγχωνευμένο εγώ" και μέσα από την αμφίδρομη σχέση τους καθρεφτίζεται η σχέση μας με τον εαυτό μας που ζητάει αποδοχή και φροντίδα.

Είθε η *Αριάδνη του* να φέρει τη συμφιλίωση σε όλους μας... φωτίζοντας τις πολλαπλές εκδοχές του εγώ μας, ενώνοντάς τες σε μία, την πιο ειρηνευτική, την πιο συμπεριληπτική εκδοχή του ανταγωνιστικού εαυτού μας, ώστε να μας βοηθήσει να πορευτούμε καλά μέχρι το τέλος, εμψυχωμένοι...!

(κείμενο/ δρώμενο που εκφωνήθηκε και εκτελέστηκε στην παρουσίαση του βιβλίου του Αναστάση Μαδαμόπουλου, *Της Αριάδνης του χιτώνες και ζωστήρες*, εκδόσεις Έναστρον 2024, που συνέπεσε με τα εγκαίνια της έκθεσης της ομώνυμης συλλογής με εικαστικά έργα στη βίλα Στέλλα στο νέο Ηράκλειο)

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Ειρήνη Διαλεχτή Κουρομιχελάκη Συγγραφέας, Ψυχοθεραπεύτρια (παιδιών, εφήβων, ενηλίκων), Ψυχοδραματίστρια, Ειδική Παιδαγωγός, Παιδαγωγός θεάτρου, Φιλολόγος και Μουσικός, είναι απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών του τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας. Εξειδικεύτηκε στη Γνωσιακή Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία (BACP) και στη Συμπεριφοριστική Προσέγγιση (ABA). Ακολούθησε θεατρικές σπουδές (απόφοιτος Ανωτέρας Δραματικής Σχολής του Υπουργείου Πολιτισμού) και μετεκπαιδεύτηκε στην Ειδική Αγωγή και τη Συμβουλευτική ατόμων με αναπηρία του τομέα Ψυχολογίας του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου. Έχει εργαστεί με παιδιά και εφήβους τυπικής ανάπτυξης όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων καθώς και στην επιστημονική εποπτεία της πρακτικής άσκησης φοιτητών του ΕΚΠΑ. Επίσης, έχει εργαστεί ως υπεύθυνη και επόπτρια διεπιστημονικής ομάδας σε φορείς ειδικής αγωγής και ψυχικής υγείας.